

VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS RESPUBLIKINĖS PANEVĖŽIO LIGONINĖS DIREKTORIUS

ĮSAKYMAS

DĖL SMURTO IR (AR) PRIEKABIAVIMO PREVENCIJOS POLITIKOS PATVIRTINIMO

2023 m. sausio 24 d. Nr. V-20

Panevėžys

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos darbo kodekso 30 straipsnio 4 dalimi, Profesinės rizikos vertinimo bendraisiais nuostatais, atsižvelgdamas į Valstybinės darbo inspekcijos parengtas smurto ir priekabiavimo prevencijos politikos rengimo metodines rekomendacijas, VšĮ Respublikinės Panevėžio ligoninės darbuotojų elgesio kodeksą, VšĮ Respublikinės Panevėžio ligoninės Darbo tarybos 2023 m. sausio 10 d. protokolo Nr. DT-2 nutarimą:

1. Tvirtinu smurto ir (ar) priekabiavimo prevencijos politiką (pridedama).

2. Skiriu profesinės sveikatos specialistę Žydrūnę Šedytę atsakinga už smurto ir (ar) priekabiavimo prevencijos politikos įgyvendinimą (toliau – Kompetentingas asmuo).

3. Pavedu:

3.1. Medicinos etikos komisijai atlikti smurto ir priekabiavimo darbe vertinimą bei tyrimą pagal darbuotojo pateiktą pranešimą;

3.2. Kompetentingam asmeniui, vykdyti smurto ir (ar) priekabiavimo prevencinių priemonių įgyvendinimo koordinavimą, taikyti neformalius prevencinius veiksmus ar priemones, priimti darbuotojus, besikreipiančius dėl galimai patirto smurto ar priekabiavimo, leisti jiems pasisakyti, būti objektyviam ir nešališkam, suteikti informaciją darbuotojui apie patvirtintus vidaus dokumentus, susijusius su smurto ar priekabiavimo prevencija, pranešimų pateikimo ir nagrinėjimo tvarką, esant poreikiui padėti darbuotojui parengti pranešimą, suteikti informaciją apie galimą pagalbą smurto aukoms, įstaigas į kurias darbuotojas gali kreiptis nepavykus išspręsti problemų darbovietėje ir kitą informaciją, susijusią su psichologinio smurto prevencija. Vykdyti pranešimų apie galimus smurto ir (ar) priekabiavimo atvejų, jų sprendimo rezultatų stebėseną, analizuoti atvejų mastą bei teikti siūlymus dėl politikos tobulinimo.

4. Nurodau:

4.1. Dokumentų valdymo ir komunikacijos skyriui supažindinti su įsakymu direktoriaus pavaduotojus, klinikų vadovus, filialo Likėnų reabilitacijos ligoninės administratorių, skyrių vedėjus, slaugos administratorių, Medicinos etikos komisijos narius, paskelbti įsakymą dokumentų valdymo sistemoje (DVS), kad būtų prieinamas susipažinti. Organizuoti politikos ir Kompetentingo asmens kontaktų paskelbimą Ligoninės interneto svetainėje.

4.2. Įsakymo 4.1. punkte išvardytiems darbuotojams pasirašytinai supažindinti su įsakymu jiems pavaldžius darbuotojus;

5. Pripažįstu netekusiais galios:

5.1. direktoriaus 2021 m. liepos 1 d. įsakymą Nr. V-250 „Dėl Viešosios įstaigos Respublikinės Panevėžio ligoninės psichologinio smurto įveikos strategijos patvirtinimo“;

5.2. direktoriaus 2021 m. rugsėjo 8 d. įsakymą Nr. V-303 „Dėl asmens, atsakingo už priešsmurtinę veiklą, paskyrimo“.

Direktorius

Arvydas Skorupskas

Parengė
Teisininkė
Jurgita Plekavičiūtė
2023-01-24

PATVIRTINTA
VŠĮ Respublikinės Panevėžio ligoninės
direktoriaus 2023 m. sausio 24 d.
įsakymu Nr. V-20

SMURTO IR (AR) PRIEKABIAVIMO PREVENCIJOS POLITIKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir (ar) priekabiavimo prevencijos politika (toliau – Politika) nustato smurto ir (ar) priekabiavimo atpažinimo būdus, galimas smurto ir (ar) priekabiavimo formas, pranešimų apie smurtą ir priekabiavimą teikimo ir nagrinėjimo tvarką, taikomas prevencijos priemones ir reglamentuoja kitas nuostatas, susijusias su smurto ir priekabiavimo prevencija VŠĮ Respublikinėje Panevėžio ligoninėje (toliau – Ligoninė).

2. Politikos paskirtis:

2.1. užtikrinti smurto ir (ar) priekabiavimo prevencijos įgyvendinimą, psichosocialinės rizikos valdymą ir saugios darbo aplinkos kūrimą visiems Ligoninės darbuotojams;

2.2. rekomenduoti, kaip reikėtų tinkamai įvertinti ir valdyti pranešimus dėl netinkamos atmosferos darbe, kai tam daro įtaką konfliktiniai darbuotojų santykiai;

2.3. užtikrinti efektyvų ir objektyvų konfliktinių situacijų išsiaiškinimą bei prevenciją Ligoninėje.

3. Kiekvienas Ligoninės darbuotojas privalo gerbti kito asmens orumą, mandagiai ir pagarbiai bendrauti su kitais, savo elgesiu užtikrinti darbo aplinką, kurioje kitas asmuo nepatirtų priešiško, neetiško, žeminančio, agresyvių, užgaulių, įžeidžiančių veiksmų. Ligoninėje draudžiama priekabiauti ir (arba) smurtauti, neetiškai ir nepagarbiai elgtis su darbuotojais ir kitais asmenimis (interesantais, lankytojais, pacientais ir kitais asmenimis). Asmenis, kurie pateikė skundą dėl smurto ir (ar) priekabiavimo, dalyvauja byloje arba pranešė apie smurtą ir (ar) priekabiavimą, draudžiama persekioti ir jie privalo būti apsaugoti nuo priešiško elgesio ar neigiamų padarinių.

4. Politika taikoma visiems Ligoninės darbuotojams nepriklausomai nuo jų užimamų pareigų ar sudarytos darbo sutarties rūšies.

5. Politika parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos darbo kodekso nuostatomis, Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymu, Valstybinės darbo inspekcijos smurto ir priekabiavimo prevencijos politikos rengimo metodinėmis rekomendacijomis, Ligoninės darbo tvarkos taisyklėmis ir Ligoninės darbuotojų elgesio kodeksu.

6. Politikai įgyvendinti Ligoninės direktoriaus įsakymu paskiriamas Kompetentingas asmuo.

II SKYRIUS POLITIKOJE VARTOJAMOS SĄVOKOS

7. Kompetentingas asmuo – Ligoninės direktoriaus įsakymu paskirtas asmuo, į kurį gali kreiptis darbuotojai, galimai patyrę smurtą ir (ar) priekabiavimą darbe.

8. Nukentėjusysis – Ligoninės darbuotojas, prie kurio priekabiavo ir prieš kurį buvo panaudotas smurtas.

9. Skundžiamasis – asmuo, dėl kurio elgesio pateiktas pranešimas dėl priekabiavimo ar smurto.

10. Pranešimas – rašytinis informacijos pateikimas apie smurtą ir priekabiavimą darbe.

11. Grėsmė – gresianti padėtis, pavojus, įskaitant įvairius grėsmingus įvykius, kaip reali tikimybė, kad toks bus. Grėsmė (-ės) gali būti akivaizdi (-ios) ir neakivaizdi (-ios), pagrindinis elementas yra grėsmės pasekmės (įvairus smurtas, taikomos bausmės, ignoravimas, izoliavimas,

priekabiavimas, engimas, patyčios ir t. t.). Grėsmė laikytinas darbuotojo persekiojimas darbo metu ir (ar) po darbo valandų arba pašiepiančio vaizdo įrašo, el. susirašinėjimų platinimas vidiniame tinkle, kai dėl šių grėsmių gali kilti realus smurto ir (ar) priekabiavimo pavojus konkrečiam darbuotojui. Neakivaizdžios grėsmės pavyzdžiu laikytina situacija, kai nesprenžiamas (-i) konfliktas (-ai) gali tapti netinkamo elgesio darbe priežastimi, neigiamai veikti emocinę darbo aplinką ir darbo produktyvumą, dėl to ateityje, emocinei įtampai gerokai išaugus, gali kilti realaus smurto ir (ar) priekabiavimo pavojus ir kitos situacijos, kurios gali padidinti darbuotojo pažeidžiamumą.

12. Smurtas ir priekabiavimas – vieno ar kelių asmenų nepriimtinas elgesys, galintis pasireikšti įvairiomis formomis, kurių vienos nustatomos lengviau negu kitos, tai elgesys, kai vienas ar daugiau darbuotojų siekia įžeisti arba įžeidžia kito darbuotojo ar darbuotojų orumą, siekia daryti arba daro neigiamą įtaką jo emocinei sveikatai ir (ar) siekia sukurti arba sukuria priešišką darbo aplinką. Priekabiavimas yra tęstinis procesas, t. y. pasikartojantis nepriimtinas elgesys, o smurtas dažniausiai būna vienkartinis, staigus (ūmus) netinkamo elgesio proveržis. Smurtas ir priekabiavimas – tai darbuotojo teisių pažeidimas, darantis žalą tiek asmens, tiek Ligoninės gerovei.

13. Smurtu laikomas asmens (-ų) veikimu ar neveikimu kitam (-iems) asmeniui (-ims) padaromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis poveikis, susijęs su darbu, dėl kurio darbuotojas patiria arba gali patirti neturtinę ar turtinę žalą.

14. Priekabiavimas – nepageidaujamas elgesys, kai lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu siekiama įžeisti arba įžeidžiamas asmens orumas ir siekiama sukurti arba sukuriama bauginanti, priešiška, žeminanti ar įžeidžianti aplinka. Priekabiavimas gali pasireikšti žodžiu ir raštu, rečiau – fiziniiais veiksmais. Priekabiavimo metu gali būti taikomi įžeidūs komentarai, juokeliai, žeminimas, nesidalijama svarbia informacija, asmuo atibojamas nuo kitų kolegų, susitikimų arba pasitarimų, ignoruojamas, jam skiriamos su darbinėmis funkcijomis nesusijusios užduotys ir pan.

15. Seksualinis priekabiavimas – nepageidaujamas užgaulus, žodžiu, raštu ar fiziniu veiksniu išreikštas seksualinio pobūdžio elgesys su darbuotoju, turint tikslą pakenkti asmens orumui, ypač sukuriant bauginančią, priešišką, žeminančią ar įžeidžiančią aplinką.

16. Psichologinė prievarta – tai bet koks nepageidautinas veiksmas, įskaitant įkalinimą, izoliavimą, žodinį įžeidimą, pažeminimą, gąsdinimą, psichologinę agresiją, grasinimą panaudoti fizinę jėgą arba kitą elgesį, kuris gali menkinti tapatumo, orumo ir savivertės jausmą, taip pat gali pakenkti fizinei, psichinei, dvasinei, moralinei ar socialinei Ligoninės darbuotojo ar kito suinteresuoto asmens sveikatai, saugai ir gerovei.

III SKYRIUS

SMURTO IR PRIEKABIAVIMO ATPAŽINIMO BŪDAI IR FORMOS

17. Dažniausiai smurtas ir priekabiavimas pasireiškia psichologiniu spaudimu, neetišku, nepagarbiu elgesiu kitų darbuotojų atžvilgiu, ignoravimu, engimu, nepagrįstomis pastabomis ir kritika, šaukimu, įžeidinėjimu, šmeižimu, manipuliavimu, pajuoka, patyčiomis, pasiekimų nuvertinimu, neetiškais komentarais, grasinimais, bauginimais, rečiau – fiziniu ir (arba) seksualiniu išnaudojimu.

18. Smurtas ir priekabiavimas, įskaitant psichologinį smurtą, smurtą ir priekabiavimą dėl lyties (smurtas ir priekabiavimas nukreiptas prieš darbuotoją dėl jo lyties arba neproporcingai paveikiantis tam tikros lyties asmenis, įskaitant seksualinį priekabiavimą) laikytinas bet koks nepriimtinas elgesys ar jo grėsmė, nesvarbu, ar nepriimtinu elgesiu vieną kartą ar pakartotinai siekiama padaryti fizinį, psichologinį, seksualinį ar ekonominį poveikį, ar nepriimtinu elgesiu šis poveikis padaromas arba gali būti padarytas, ar tokiu elgesiu įžeidžiamas darbuotojo orumas arba sukuriama bauginanti, priešiška, žeminanti ar įžeidžianti aplinka ar (ir) atsirado arba gali atsirasti fizinė, turtinė ir (ar) neturtinė žala.

19. Smurtas ir priekabiavimas draudžiamas:

19.1. darbo vietose, įskaitant viešąsias ir privačias vietas, kai darbuotojas yra darbdavio žinioje ar atlieka jam pavestas pareigas;

19.2. pertraukų pailsėti ir pavalgyti metu arba naudojantis buities, sanitarinėmis ir higienos patalpomis;

19.3. su darbu susijusių išvykų, kelionių, mokymų, renginių ar socialinės veiklos metu;

19.4. su darbu susijusio bendravimo, įskaitant bendravimą informacinėmis ir elektroninių ryšių technologijomis, metu;

19.5. pakeliui į darbą ar iš darbo.

20. Seksualinis priekabiavimas gali pasireikšti įvairiais būdais ir sukurti nepageidaujamą, nemalonią, bauginančią, žeminančią ar įžeidžiančią darbo aplinką.

21. Siekiant įvertinti, ar situacija laikytina seksualiniu priekabiavimu, turi būti atkreipiamas dėmesys į:

21.1. ar tai asmens orumą menkinantis elgesys (priverčia jaustis nepatogiai, nejaukiai);

21.2. ar tai bauginančią, priešišką, žeminančią ar įžeidžiančią aplinką sukuriantis elgesys;

21.3. ar žodžiu, raštu ar fiziniu veiksniu išreikštas elgesys yra nepageidaujamas, užgaulus;

21.4. ar žodžiu, raštu ar fiziniu veiksniu išreikštas elgesys yra intymaus pobūdžio.

22. Nepriimtino elgesio išraiškos, kurios kenkia darbuotojo emocinei, o sunkiais atvejais – psichinei ir fizinei sveikatai, yra:

22.1. nepriimtinas ar nepageidaujamas fizinis kontaktas (pavyzdžiui, fizinis prisilietimas, glostymas, plekštelėjimas, grybštelėjimas, siekimas prisiliesti (apkabinti), prisitraukti arčiau kito asmens ir kt.) ar tokio fizinio kontakto reikalavimas;

22.2. nepadoraus turinio informacijos demonstravimas ar siuntimas;

22.3. įkyrus domėjimasis privačiu gyvenimu, intymiais santykiais;

22.4. nepageidaujami komentarai dėl išvaizdos, kūno formos, aprangos;

22.5. įžeidžiantys juokai, patyčios, apkalbos, gandai, šmeižtas, užgaulūs gestai;

22.6. tyčinis darbuotojo izoliavimas darbinėje veikloje;

22.7. informacijos, nesusijusios su darbuotojo funkcijomis, apie jį rinkimas ir (arba) platinimas;

22.8. elgesys, kuriuo siekiama riboti asmens apsisprendimo laisvę;

22.9. poveikis darbuotojui, siekiant tam tikrų su darbu nesusijusių funkcijų (paslaugų) atlikimo ir kt.

23. Psichologinis smurtas darbe gali pasireikšti kaip:

23.1. tiesioginiai arba netiesioginiai grasinimai ar kaltinimai, siekiant sukelti emocinį ir fizinį skausmą, ar praradimą (pvz., atleisti iš darbo, bloginti darbo sąlygas sudarant darbo grafikus ir kt.);

23.2. pasiekimų nuvertinimas (pvz., kritika darbuotojui dėl atliktų užduočių jį žeminant, siekiant įžeisti ir kt.);

23.3. šmeižtas (pvz., tikrovės neatitinkančios informacijos, galinčios padaryti žalos asmens garbei ir orumui, paskleidimas. Šmeižtu dažnai siekiama apkaltinti kitą asmenį nebūtais dalykais ir kt.);

23.4. pasikartojančios neigiamos pastabos (pvz., nemalonūs skirtingo turinio komentarai ir kt.);

23.5. ignoravimas (pvz., izoliavimas, atribojimas nuo kolektyvo ir bendrų veiklų, nesidalinimas informacija ir kt.);

23.6. manipuliavimas (pvz., darbuotojui nustatomas neadekvatus darbo krūvis, manipuliavimas darbo užmokesčiu, keliami neįgyvendinami reikalavimai ir kt.);

23.7. nepagrįsta kritika (pvz., destruktivi (tiesmukiška) kritika darbuotojui dėl atliktų užduočių jį žeminant, siekiant įžeisti ir kt.);

23.8. sarkazmas (pvz., piktas pašiepimas, kandi ironija ir kt.);

23.9. noras išjuokti (pvz., darbuotojo ar darbuotojų grupės elgesys, kai kolektyvo pajuokai yra pateikiamos asmeninės ir profesinės kito asmens savybės, laidomos pašaipios pastabos apie

darbuotoją ar asociatyvūs juokai, sukuriama priešiška ir neetiška aplinka, kurioje darbuotojas jaučiasi užgauliojamas, žeminamas ir kt.);

23.10. riksmi (pvz., bendravimas pakeltu tonu, nevaldomos emocijos ir kt.);

23.11. viešas žeminimas (pvz., žeminantys komentarai darbuotojo atžvilgiu, darbuotojo sumenkinimas, panieka ir kt.);

23.12. kitu netinkamu elgesiu.

24. Darbdavio atliekamos patikros, ar darbuotojas tinkamai laikosi darbo sutartimi, vidaus teisės aktais prisiimtų įsipareigojimų, pagrįstos pastabos dėl darbo trūkumų, t. y. išreikštos pastabos, konstruktyvi kritika, kuri išreiškiama pagarbiai atsižvelgiant į faktinę situaciją, tinkamai ir objektyviai įvertinus darbuotojo veiklą, tarp darbdavio ir darbuotojo kilę nesutarimai, diskusijos, nuomonių nesutapimai negali būti vertinami kaip smurtas ir (ar) priekabiavimas.

25. Darbuotojo tiesioginis vadovas turi teisę vertinti darbuotojo dalykines savybes, darbo rezultatus. Bendras vadovo reiklumas darbuotojui nėra laikytinas smurtu ir (ar) priekabiavimu.

26. Visi darbuotojai turi laikytis Ligoninės darbo tvarkos taisyklėse, Ligoninės darbuotojų elgesio kodekse, šioje Politikoje ir kituose Ligoninės vidaus dokumentuose nustatytos darbo etikos, kuriomis siekiama sukurti darbo aplinką, ginančią ir saugančią darbuotojo garbę ir orumą, fizinį ar psichologinį neliečiamumą.

27. Visi be išimties Ligoninės darbuotojai privalo:

27.1. netoleruoti prieš darbuotojus ir kitus asmenis nukreipto psichologinio smurto;

27.2. rinkti bei saugoti netoleruotino elgesio/galimo psichologinio smurto įrodymus;

27.3. nustatyta tvarka pranešti apie patirtą smurto atvejį;

27.4. aktyviai bendradarbiauti tiriant smurto atvejį;

27.5. teikti siūlymus Ligoninės administracijai psichologinio smurto prevencijos klausimais.

IV SKYRIUS

PRANEŠIMŲ APIE SMURTĄ IR (AR) PRIEKABIAVIMĄ TEIKIMO, JŲ REGISTRAVIMO IR NAGRINĖJIMO TVARKA

28. Pranešimų apie smurtą ir priekabiavimą tyrimas grindžiamas šiais pagrindiniais principais:

28.1. betarpiškumo – visiems su atveju susijusiems asmenims (nukentėjusiajam, skundžiamajam, liudytojui (-ams) sudaromos visos galimybės pateikti paaiškinimus dėl savo veiksmų;

28.2. operatyvumo – pranešimai nagrinėjami per kiek įmanoma trumpiausią terminą;

28.3. pagalbos nukentėjusiajam – gavus pranešimą dėl priekabiavimo ir (arba) smurto, sudaromos psichologiškai saugios darbo sąlygos;

28.4. objektyvumo ir nešališkumo – tyrimas atliekamas objektyviai, neturint išankstinių nuostatų dėl aplinkybių vertinimo;

28.5. nekaltumo – skundžiamasis laikomas nekaltu, kol bus priimtas sprendimas dėl pažeidimo ar netinkamo elgesio.

29. Ligoninės darbuotojų, patyrusių arba galimai patyrusių smurtą ir priekabiavimą darbe, veiksmų schema pateikta Politikos 1 priede.

30. Ligoninės darbuotojas, pagrįstai manantis, kad prie jo ar kito asmens yra priekabiuojama ir (ar) naudojamas smurtas, apie tai gali pranešti pateikdamas nustatytos formos pranešimą (2 priedas):

30.1. savo tiesioginiam vadovui (jei smurtas patiriamas iš tiesioginio vadovo – vadovo tiesioginiam vadovui);

30.2. Kompetentingam asmeniui;

30.3. Medicinos etikos komisijos pirmininkui.

31. Pranešimas pateikiamas per kiek įmanoma trumpiausią laiką nuo skundžiamų veiksmų padarymo arba paaiškėjimo dienos. Jame turi būti nurodyti išsamūs paaiškinimai apie patirto smurto ir (ar) priekabiavimo situaciją, smurto apraiškas ir aplinkybes, nurodyti galimi liudytojai, pridėti turimi įrodymai (pavyzdžiui, garso įrašai, susirašinėjimas ir pan.).

32. Visus pranešimus apie galimą smurtą ir (ar) priekabiavimą Ligoninės dokumentų valdymo sistemoje registruoja Dokumentų valdymo ir komunikacijos skyriaus vedėjas, užtikrindamas, kad gautas pranešimas ir su juo susiję duomenys būtų laikomi saugiai ir su jais galėtų susipažinti tik tokia teisę turintys asmenys.

33. Darbuotojui pateikus pranešimą dėl smurto ir (ar) priekabiavimo darbe, pranešimo gavėjas nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, pranešimą perduoda Dokumentų valdymo ir komunikacijos skyriaus vedėjui.

34. Dokumentų valdymo ir komunikacijos skyriaus vedėjas apie gautą pranešimą nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, informuoja Ligoninės direktorių, o jo nesant – jo pavaduotoją.

35. Siekiant taikiai išspręsti kilusius nesutarimus ir esant nukentėjusio darbuotojo prašymui, Ligoninės direktorius gali taikyti neformalų pokalbį su skundžiamuoju darbuotoju, dalyvaujant ar nedalyvaujant besiskundžiančiam asmeniui arba perduoti pranešimą tirti Medicinos etikos komisijai.

36. Pagrindinės Medicinos etikos komisijai funkcijos gaus pranešimą:

36.1. įvertinti gautą informaciją apie patirtą smurtą ir (ar) priekabiavimą ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas informuoti atitinkamus asmenis (pranešėją ir galimą pažeidėją, kitas suinteresuotas tyrimo šalis) apie tyrimo pradėjimą, jeigu yra žinomi kontaktiniai duomenys, ir, jeigu reikia, prašyti pateikti su tyrimu susijusią informaciją bei paaiškinimus;

36.2. apklausti pranešimą pateikusį asmenį ir asmenį, kurio elgesys skundžiamas (šalys apklausiamos atskirai). Prireikus apklausti kitus asmenis, galinčius suteikti papildomos informacijos, jei to pageidauja pranešimą pateikęs darbuotojas;

36.3. esant būtinybei, surinkti papildomą informaciją, susijusią su pranešimu, išsiaiškinti papildomas įvykio aplinkybes;

36.4. išnagrinėti smurto ir (ar) priekabiavimo darbe atvejį per įmanomai trumpiausią laiką, bet ne vėliau kaip per 1 mėnesį nuo pranešimo gavimo dienos;

36.5. išnagrinėjus smurto ir (ar) priekabiavimo darbe atvejį, pateikti išvadą Ligoninės direktoriui, kuris priima sprendimą dėl tolesnių veiksmų ir (ar) priemonių taikymo;

36.6. informuoti darbuotoją (nukentėjusįjį), pateikusį pranešimą, apie priemones, taikomas darbuotojams, patyrusiems smurtą ir (ar) priekabiavimą ir priimtą sprendimą;

36.7. informuoti Kompetentingą asmenį apie pateiktas išvadas (pasitvirtino / nepasitvirtino), siūlymus, prevencines priemones.

37. Pranešimo tyrimo terminas gali būti pratęsimas tik tuo atveju, jei dėl pateisinamų aplinkybių (ligos ir pan.) nėra galimybės apklausti nukentėjusiojo, skundžiamą ar liudytojo. Sprendimą dėl termino pratęsimo priima Medicinos etikos komisija, apie tai informavusi Ligoninės direktorių.

38. Medicinos etikos komisija turi teisę:

38.1. jei sunku išsiaiškinti nepriimtino elgesio aplinkybes ar abejojama pranešimo dėl patirto nepriimtino elgesio pagrįstumu, kreiptis dėl konsultacijos į psichologą, kviesti atitinkamos srities specialistus;

38.2. teikti pasiūlymus Ligoninės direktoriui dėl tolesnių veiksmų priėmimo nukentėjusiojo ir asmens, kuris elgėsi ar galimai elgėsi nepriimtinais, atžvilgiu;

38.3. taikyti tokias procedūras kaip, pavyzdžiui, neformalus pokalbis, kai atskirai bendraujama su skundžiamuoju, dalyvaujant ar nedalyvaujant besiskundžiančiam asmeniui, siekiant taikiai išspręsti kilusius nesutarimus, arba priimamas sprendimas pakartotinai supažindinti skundžiamąjį asmenį su Politika ir kitais dokumentais, atkreipiant papildomai dėmesį į tai, dėl ko buvo kreiptasi;

38.4. rekomenduoti Ligoninės direktoriui atmesti pranešimą kaip nepagrįstą.

39. Pranešimą nagrinėti atsisakoma, jeigu:

39.1. neįmanoma pradėti tyrimo dėl duomenų trūkumo arba jeigu pranešimo tekstas neįskaitomas, o pranešėjas Medicinos etikos komisijos prašymu per nustatytą terminą jų nepateikia ar nepatikslina, arba nėra kitos galimybės patikrinti ir (arba) patikslinti pateiktus duomenis;

39.2. pranešime nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Medicinos etikos komisijos kompetencijai. Kai pranešimą nagrinėti nepriklauso Medicinos etikos komisijos kompetencijai, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas apie tai elektroniniu paštu pranešama pranešėjui, jeigu yra žinomi jo kontaktiniai duomenys;

39.3. pranešimas tuo pačiu klausimu buvo išnagrinėtas, yra nagrinėjamas (jeigu informacija apie tai yra žinoma Ligoninei) arba pagal įstatymus turi būti nagrinėjamas teisme;

40. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos darbo kodekso 30 straipsnio 3 dalies nuostatomis, Ligoninės direktorius turi pareigą imtis aktyvių veiksmų pagalbai darbuotojams, patyrusiems smurtą ar priekabiavimą, suteikti.

41. Atsižvelgiant į konkretų atvejį ir esamą poveikį darbuotojų emocinei sveikatai, Ligoninė nukentėjusiems darbuotojams gali taikyti įvairių formų apsaugos priemones ir pagalbą (naudotis visų reikalingų specialistų (psichologų, psichiatrų ir kt.) paslaugomis.

42. Konfidencialumas:

42.1. Ligoninės darbuotojai, gaunantys, registruojantys pranešimus, atliekantys pranešimo tyrimą privalo užtikrinti pranešėjo konfidencialumą. Draudžiama atskleisti bet kokią su tyrimu susijusią informaciją asmenims, nedalyvaujantiems tyrimo procedūroje;

42.2. darbuotojui, pateikusiam pranešimą, užtikrinamas konfidencialumas pagal Lietuvos Respublikoje galiojančius teisės aktus;

43. Bet koks persekiojimas ar priešiškas elgesys prieš darbuotoją, kuris pateikė pranešimą dėl patirto smurto ir (ar) priekabiavimo, yra draudžiamas ir yra laikomas šiurkščiu darbo pareigų pažeidimu.

44. Ligoninė imasi priemonių, kad darbuotojas, pateikęs pranešimą ar dalyvaujantis tyrime dėl smurto ir priekabiavimo, liudijantis ir teikiantis paaiškinimus dėl pranešime nurodytos situacijos, nebūtų persekiojamas ir būtų apsaugotas nuo priešiško elgesio ar neigiamų padarinių.

45. Ligoninės direktorius, atsižvelgdamas į Medicinos etikos komisijos pateiktą smurto ir (ar) priekabiavimo atvejo tyrimo išvadą, nedelsiant imasi priemonių pašalinti susidariusią situaciją, vadovaujantis DK nustatyta tvarka turi teisę nutraukti darbo sutartį su smurtą ir (ar) priekabiavimą inicijavusiu darbuotoju (-ais) be įspėjimo, imasi kitų smurto ir (ar) priekabiavimo prevencijos priemonių.

V SKYRIUS SMURTO IR (AR) PRIEKABIAVIMO PREVENCIJA

46. Ligoninės Darbuotojų elgesio kodekse, Darbo tvarkos taisyklėse, šioje Politikoje yra aiškiai apibrėžti darbuotojų tarpusavio bendravimo ir bendradarbiavimo principai, kurių Ligoninės darbuotojai įpareigoti laikytis.

47. Ligoninėje netoleruojamos jokios smurto ir (ar) priekabiavimo formos ir Ligoninės padalinių vedėjai turėtų nedelsdami imtis priemonių jas valdyti.

48. Padalinių vedėjai turi siekti užtikrinti gerą atmosferą darbe, kad darbuotojai galėtų jaustis saugiai. Darbuotojai savo ruožtu atsako už bendravimo tarpusavyje kokybę.

49. Padalinių vedėjai turi siekti pelnyti darbuotojų pasitikėjimą, nuolat bendrauti su darbuotojais, stebėti jų nuotaikas bei nedelsdami reaguoti į nerimą keliančius signalus.

50. Ligoninėje numatytos ir taikomos šios pagrindinės smurto ir (ar) priekabiavimo darbe prevencinės priemonės:

50.1. pirminiai prevenciniai veiksmai ir (ar) priemonės, kuriais siekiama užkirsti kelią smurto ir (ar) priekabiavimo darbe atsiradimui, apima:

50.1.1. psichosocialinės darbo aplinkos gerinimą, užtikrinant, kad su darbu susiję sprendimai būtų pagrįsti teisingumo, sąžiningumo, lygių galimybių ir pagarbos žmogui principais

(darbuotojų darbo krūvis sudaromas taip, kad nepažeistų teisės aktų reikalavimų, darbai paskirstomi po lygiai, tinkamam užduočių atlikimui turi pakakti laiko ir pan.);

50.1.2. darbuotojų pareigų ir atsakomybių aiškų apibrėžimą: kiekvienam darbuotojui turi būti suprantama, ko iš jo tikimasi darbe, pagal poreikius teikiami mokymai ar kita pagalba, reikalinga atlikti jam deleguotas užduotis (prieš pradėdant dirbti darbuotojai supažindinami su darbuotojo darbą reglamentuojančiais Ligoninės vidaus dokumentais, darbo funkcijos aiškiai apibrėžtos darbuotojų pareigybių aprašymuose, darbuotojai apmokomi atlikti konkrečias darbo funkcijas, aiškios kiekvieno darbuotojo atsakomybės ribos);

50.1.3. pozityvios įstaigos kultūros ugdymą, siekiant nulinės tolerancijos bet kokios formos smurtui ir priekabiavimui, skatinant pozityvius darbuotojų tarpusavio santykius ir pagarbų bendravimą, diegiant tinkamo elgesio standartus bei operatyviai sprendžiant iškilusias problemas;

50.1.4. fizinės darbo aplinkos gerinimą, užtikrinant visų darbuotojų saugą ir sveikatą visais su darbu susijusiais aspektais (darbo vietų saugumas, patogumas, tinkamas įrengimas ir kt.);

50.2. antriniai prevenciniai veiksmai ir (ar) priemonės, kuriais siekiama sustabdyti smurtą ir (ar) priekabiavimą, mažinti jo mastą įstaigoje, apima:

50.2.1. darbuotojų informavimą apie darbuotojų psichologinio saugumo užtikrinimo įstaigoje politiką ir kitas galiojančias nuostatas, padedančias užtikrinti, kad visi įstaigoje dirbantys ar naujai įdarbinti darbuotojai žinotų ir suprastų įstaigos siektino elgesio taisykles ir vykdomas priemones ir (ar) veiksmus (informacija perduodama darbuotojų susirinkimuose, padalinių informacinėse lentose, informaciniais pranešimais, vidaus informacinės sistemos priemonėmis, atmintinėmis ir kitais būdais);

50.2.2. darbuotojų mokymų smurto prevencijos ir intervencijos srityje organizavimą, kurie sudarytų darbuotojams galimybes tobulinti žinias ir įgūdžius, reikalingus atpažinti smurto ir (ar) priekabiavimo situacijas, tinkamai į jas reaguoti (stabdyti, pranešti, kreiptis pagalbos), stiprinti bendravimo įgūdžius, kurie padėtų išvengti smurto ir (ar) jį sumažinti;

50.2.3. padalinių vadovų mokymų organizavimą, kurie padėtų geriau suprasti ir paaiškinti Ligoninės smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo politiką, palaikyti pagarba grįstą darbo aplinką, pastebėti netinkamą savo ir darbuotojų elgesį, įvertinti darbo aplinką ir numatyti priemones psichologiniam smurtui išvengti, padėti nukentėjusiems darbuotojams, išlaikyti konfidencialumą ir tinkamai informuoti apie patyrusius smurtą darbuotojus pagal galiojančius teisės aktus;

50.2.4. tęstinės smurto ir (ar) priekabiavimo prevencijos ir intervencijos stebėsenos vykdymą: Ligoninės vadovas ar jo įgalioti asmenys vertina smurto ir (ar) priekabiavimo atvejų metinę dinamiką (pranešimų skaičių, atvejų sprendimo rezultatus, pagalbos teikimo apimtį), psichosocialinės rizikos veiksnius, prireikus inicijuoja psichosocialinės rizikos pakartotinį vertinimą visuose ar atskiruose padaliniuose;

50.3. tretiniai prevenciniai veiksmai ir (ar) priemonės, kurie yra nukreipti į smurtavusius ir (ar) priekabiavusius ar nuo smurto ir priekabiavimo nukentėjus darbuotojus, apima:

50.3.1. pagalbą smurtą ir (ar) priekabiavimą patyrusiems ar dalyvavusiems smurto situacijose darbuotojams: įvykus smurto ar priekabiavimo atvejui operatyviai reaguojama, teikiamos rekomendacijos bei informacija, kur galima kreiptis dėl specialisto (psichologo, teisininko ir kt.) paslaugų, sudaromos sąlygos gauti skubią pagalbą įstaigoje ar už jos ribų darbo valandomis;

50.3.2. esant galimybei ir smurtą ar priekabiavimą patyrusio darbuotojo prašymui, jo reintegraciją į darbovietę arba perkėlimą į kitą padalinį;

50.3.3. sąlygų dalytis patirtimi sudarymą, organizuojant darbuotojų susirinkimus, skatinant darbuotojus kalbėti apie savo patirtus sunkumus, jų sprendimo būdus, nukreipiant pagalbos, sudarant galimybes gauti paramą iš kolegų;

50.3.4. neformalių priemonių numatymą ir taikymą, organizuojant prevencinį pokalbį su smurtaujančiu darbuotoju, rekomenduojant psichologo ir (ar) kitų specialistų konsultacijas, siūlant padalinio vadovo ar administracijos pagalbą;

50.3.5. drausminių procedūrų (nušalinimas nuo darbo, raštiškas išspėjimas, atleidimas iš darbo, kt.) numatymą ir taikymą smurtaujantiems ar priekabiaujantiems darbuotojams, atsižvelgiant

į nepriimtino elgesio formas, būdus, atvejų pasikartojimą, dalyvavusiųjų liudijimus ar kitas svarbias aplinkybes.

51. Siekiant valdyti smurtą darbe, Ligoninėje sudaromos sąlygos darbuotojams prašyti pagalbos, kreiptis į darbuotojų atstovus, darbo tarybą (jei ji sudaryta), profesinę sąjungą. Siekiant sukurti sveiką darbo aplinką be smurto apraiškų, administracija, darbuotojai, padalinių ir skyrių vadovai, saugos ir sveikatos specialistai bei profesinės sąjungos bendradarbiauja, motyvuoja visus darbuotojus netoleruoti smurto ir atskleisti galimus smurtautojus.

52. Prevencinės priemonės peržiūrimos (atsižvelgiant į Ligoninėje nustatytas smurto ir (ar) priekabiavimo darbe apraiškas) ir, esant poreikiui, atnaujinamos.

53. Išnagrinėjus smurto ir (ar) priekabiavimo darbe atvejį gali būti numatomos papildomos Prevencinės priemonės.

54. Kompetentingas asmuo, vykdydamas pranešimų apie galimus smurto ir (ar) priekabiavimo atvejų, jų sprendimo rezultatų stebėseną pildo Pranešimų apie VŠĮ Respublikinėje Panevėžio ligoninėje galimai patirtą smurtą ir (ar) priekabiavimą ataskaitą (Politikos 3 priedas), analizuoja atvejų mastą ir ataskaitą bei siūlymus dėl smurto ir (ar) priekabiavimo prevencijos politikos tobulinimo (jei reikia), kasmet teikia Ligoninės direktoriui.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

55. Ligoninė užtikrina konfidencialumą, objektyvumą ir nešališkumą visų galimo psichologinio smurto atvejo dalyvių atžvilgiu ir darbuotojo, pateikusio pranešimą dėl galimai patirto ar pastebėto psichologinio smurto atvejo, apsaugą.

56. Darbuotojai su Politika turi būti supažindinami pasirašytinai ir atlikdami savo darbo funkcijas vadovautis jose nustatytais principais ir nuostatomis.

57. Politiką ir jos pakeitimus tvirtina Ligoninės direktorius įvykdęs informavimo ir konsultavimo procedūras.

58. Politikos nuostatos taikomos tiek, kiek jos neprieštarauja Lietuvos Respublikos įstatymams ir / ar kitiems galiojantiems teisės aktams.

59. Politika peržiūrima ir atnaujinama atsižvelgiant į gautus pranešimus apie smurtą ir (ar) priekabiavimą, nustatytus smurto ir (ar) priekabiavimo atvejus, pasikeitus galimiems jų pavojams ar atsiradus naujų arba pareikalavus Lietuvos Respublikos valstybinei darbo inspekcijai.

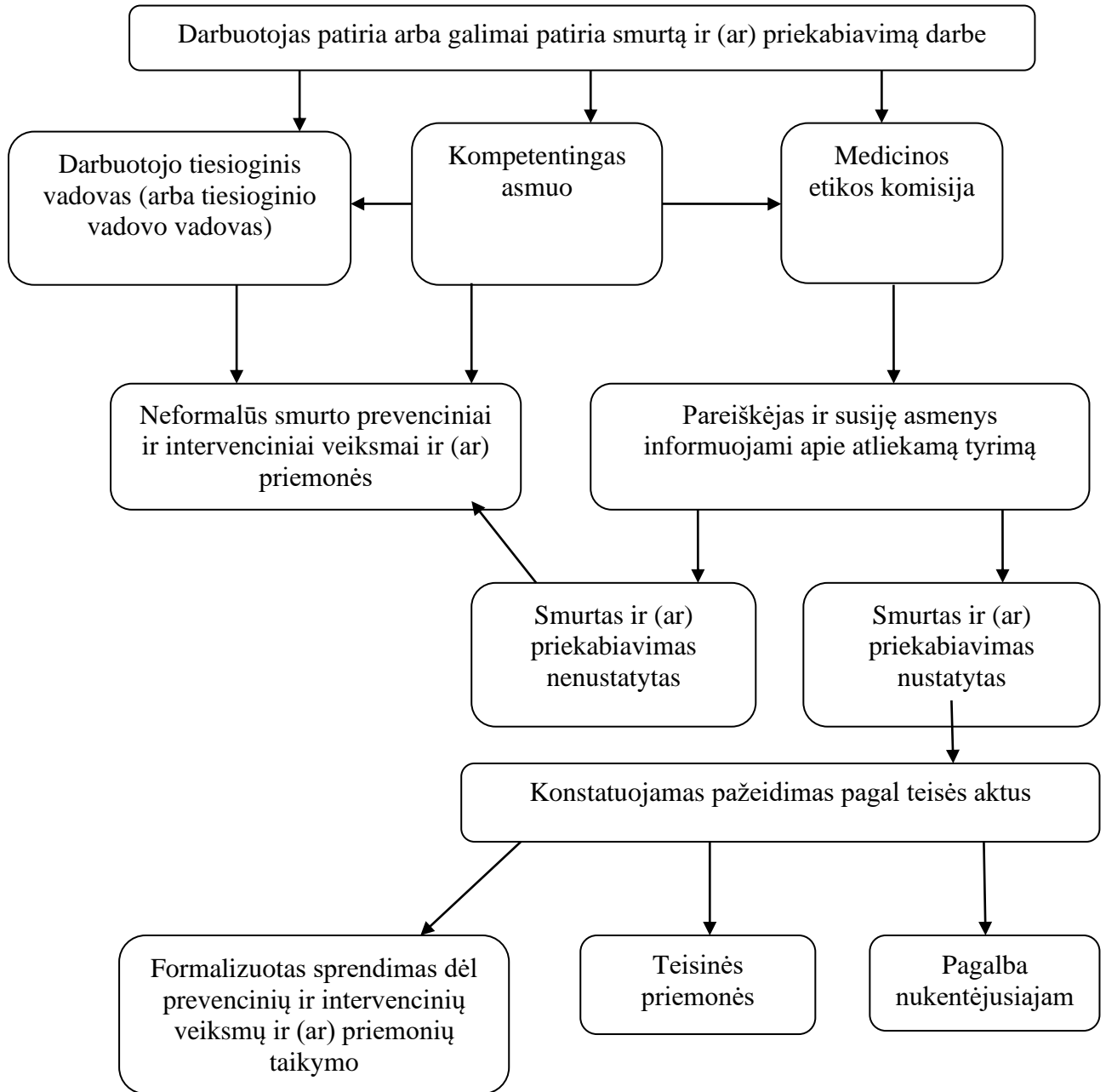
60. Už melagingą pranešimą darbuotojas atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

61. Visi darbo santykių dalyviai (padalinių vadovai ir darbuotojai) privalo nuolat dėti pastangas kurti emocinei ir psichinei sveikatai palankias darbo sąlygas.

62. Šios Politikos nuostatų nesilaikymas laikomas šiurkščiu darbo pareigų pažeidimu pagal Lietuvos Respublikos darbo kodekso 58 straipsnio 3 dalies 4 punktą.

**LIGONINĖS DARBUOTOJŲ, PATYRUSIŲ ARBA GALIMAI PATYRUSIŲ SMURTĄ IR
(AR) PRIEKABIAVIMĄ DARBE, VEIKSMŲ SCHEMA**

(Forma)**PRANEŠIMAS APIE VŠĮRESPUBLIKINĖJE PANEVĖŽIO LIGONINĖJE
GALIMAI PATIRTĄ SMURTĄ IR (AR) PRIEKABIAVIMĄ**

VšĮ Respublikinės Panevėžio ligoninės direktoriui

_____
(data)

Bendrieji duomenys:	
Darbuotojo pareigos:	
Darbuotojo vardas ir pavardė:	
Galimai patirto smurto ir (ar) priekabiavimo data, vieta, laikas, kitos svarbios faktinės aplinkybės, trumpas aprašymas:	
Kokia smurto forma naudota:	
☐ Fizinis smurtas: užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, kumštelėjimas, spaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas ir kt.)	
☐ Elektroninis smurtas: smurtaujama susirašinėjant el. paštu, socialiniuose tinkluose, naudojantis ryšio priemonėmis (asmeninių gyvenimo detalių viešinimas, nemalonių žinučių ar el. laiškų gavimas ir kt.)	
☐ Psichologinis, emocinis smurtas: žeidžiantys žodžiai, pastabos, grasinimai, draudimai, kaltinimai, patyčios, gąsdinimai ir kt.	
Ar tai pasikartojantys veiksmai, trunkantys ilgą laiką (pateikite papildomą svarbią informaciją):	
Duomenys apie galimai smurtaujantį (-ius) ir (ar) priekabiauojantį (-ius) asmenį (-is):	
Darbuotojo (-ų) pareigos:	
Darbuotojo (-ų) vardas ir pavardė:	
Liudininkų kontaktiniai duomenys:	

_____
(darbuotojo vardas ir pavardė)_____
(parašas)

(Forma)

**PRANEŠIMŲ APIE VŠĮ RESPUBLIKINĖJE PANEVĖŽIO LIGONINĖJE
GALIMAI PATIRTĄ SMURTĄ IR (AR) PRIEKABIAVIMĄ
ATASKAITA**

Ataskaitinis laikotarpis _____ metai.

Nr.	Pranešimo ar skundo gavimo data	Pranešęs asmuo	Pranešime ar skunde nurodytas smurtą patyręs asmuo	Pranešime ar skunde nurodytas smurtavęs asmuo	Išvados (patvirtinta / nepatvirtinta)	Siūlymai ir, jei reikia, prevencinės / intervencinės priemonės ir (ar) veiksmai

Ataskaitą parengusio asmens pareigos _____

vardas pavardė _____

data _____

parašas _____

_____